

RADIO-AKTIEF

stroomgroep stop kernenergie haarlem/ijmuiden. no 20. april 1980

Collectie Stichting Laka

www.laka.org

Gedigitaliseerd 2021

WAT IS DE SSK

De Stroomgroep Stop Kernenergie (SSK) is een niet partijgebonden organisatie, die zich ten doel stelt, de atoomcentrales de wereld uit te helpen, omdat zij de opwekking van elektriciteit uit atoomenergie onverantwoord vindt.

Bij het kernsplijttingsproces komt onvermijdelijk straling vrij en er blijven radio-actieve afvalprodukten over, waarvoor nog geen veilige verwerkingsmethode is. Van deze afvalprodukten kan, na verwerking, een atoombewapening op poten worden gezet. Daarom moeten atoomcentrales en afvalopslagplaatsen, die beiden onveilig zijn, zwaar bewaakt worden. Het afzakken naar een politiestaat hoort daarom onvermijdelijk tot de gevolgen van het gebruik van atoomenergie.

Wij zijn voor een verantwoord energiebeleid. Wij willen dat meer geld gestoken wordt in het onderzoek en de ontwikkeling van de alternatieve energiebronnen, zoals zonne- en windenergie. Ook moet de grootscheepse energieverpilling drasties aangepakt worden, mn ook bij het bedrijfsleven.

Hierover geven wij voorlichting door manifestaties en openbare avonden.

Op het ogenblik zijn wij bezig met de voorbereidingen van een grote regionale Anti Kernenergiedag op 24 mei in Ymuiden en de voorbereiding van mogelijke aksies tegen de dumping van atoomafval in zee.

De SSK Haarlem/Ymuiden is aangesloten bij de Landelijke Stroomgroep Stop Kernenergie (LSSK) een bundeling van veel plaatselijke stroomgroepen en energiekomitees.

ABONNEMENT OP RADIO-AKTIEF.

Voor f12.50 krijg je een jaar lang onregelmatig radio-aktief thuis. Maak dit geld over op giro 5180 van de Nutsspaarbank West-Nederland, rekeningnummer 84.24.42.146 tnv Maria v. Vlijmen ovv abo Radio-aktief.

KOLOFON

Dit nummer van Radio-aktief werd gemaakt door:

Henk Korstjens

Berrie Heesen

Martijn Swart

Willem Noordman

Jaap Wollenstein

en gedrukt bij School en Wereld.

KONTAKTADRESSEN.

IJMUIDEN.

Kees en Adrie

HAARLEM.

Henk Mekkelholt

RADIO-AKTIE(F) EKSTRA

Dit Ekstra nummer is uitgebracht om de discussie op gang te brengen over hoe dit jaar aksies moeten worden gevoerd tegen de dumping van atoomafval in zee.

Heb je in dit nummer interesse? Maak dan f 2.50 over op het giro-nummer van RADIO-AKTIEF en zet erbij: EKSTRA.

ABONNEE

REDAKTIONEEL.

We barsten van de aktiviteit. Ginjaar heeft ons zomerprogramma opgesteld. Er wordt weer atoomafval in de oceaan gedumpt. Er gaan weer vrachtwagens pendelen tussen Petten en Ymuiden. Er komt een trein vol troep uit Zwitserland.

Burgermeester Molendijk (velzen) heeft ook een slinger aan het rad van avontuur gegeven: hij zegt dat het een spel binnen bepaalde grenzen is tussen overheid (lees ME (mobiele eenheid) en aksiegroepen!

Hij heeft het mis.

Voor ons is het geen spel. Trouwens radio-aktiviteit kent ook geen grenzen en dat bepaalt dan ook hoever wij moeten gaan.

Wij zijn nu met verschillende aktiviteiten bezig:

a. Wij roepen op voor de demonstratie 'Geen kernenergie in Nederland; STOP BORSSELE', die op 26 april te Middelburg gehouden wordt. Wij gaan daar busvol naar toe: Buskaarten kun je bestellen bij Gerrit Kwekkeboom, J.

Haarlem.

Henk Korstjens

Haarlem.

b. Pinkstersaterdag 24 mei is er een grote regionale manifestatie in Ymuiden: Geen atoomafval in zee, kernenergie nee.

Deze manifestatie wordt georganiseerd een waaijer van partijen, organisaties en groepen op ons initiatief. (vermoedelijk gebeurt dit in het Telstarstadion).

Er wordt een demonstratie door Ymuiden

gehouden, waarna er een kultureel programma is met verschillende muziekgroepen. Verder komt een diskussieprogram over de maatschappelijke gevolgen van kernenergie, met als aanleiding een akt van toneelgroep Proloog.

Informatieadres: Robert Schoondergang

c. we bereiden ons op voor op het houden van mogelijke aksies tegen de dumpingsaktiviteiten. Op 12 april is er een eerste diskussiedag voor degenen die hier aan mee willen werken.

De dag is van 11uur tot 4uur en wordt gehouden in DAC Ripperdastr. 13 te Haarlem, twee minuten van het station. (informatie Kees of Adrie).

In dit nummer vindt je artikelen over de stand van zaken rond de dumping van atoomafval in zee; de onlangs gehouden

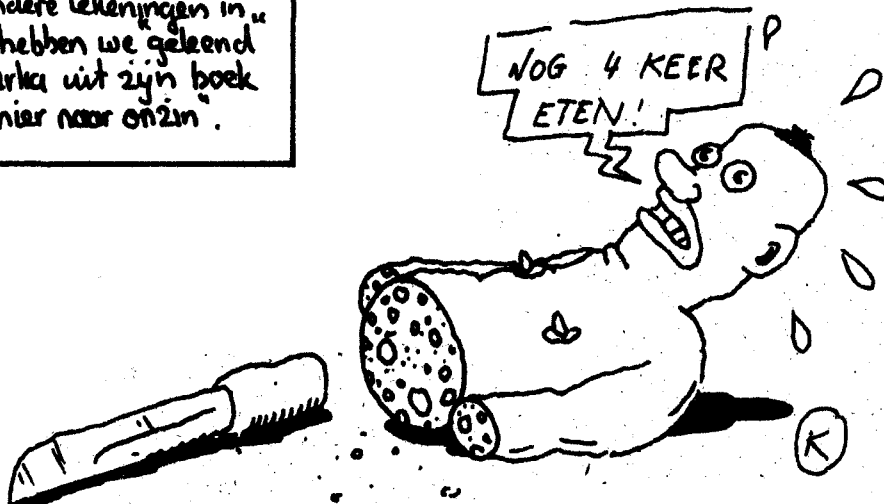
internationale konferentie van anti-kernenergiegroepen en bewegingen; aktuele informatie over Borssele en vooral de atoomcentrale aldaar; de energieproblemen in Zuid-Afrika; een verslag van een filmavond in de Filmschaar; diskussie over de brede maatschappelijke diskussie en wat de ssk moet doen en nog veel meer artikelen.

Het kan niet langer bij lezen blijven. Het Anti-Atoomenergieverzet heeft een rustiger periode gehad. De komende tijd zullen we ons heftiger dan tevoren roeren.

De redaktie.

HET EINDE NADERDE...

deze en andere tekeningen in dit nummer hebben we geleend van Kamagurka uit zijn boek "Het ruikt hier naar onzin".

WAAR BLIJFT AL DAT RADIO-AKTIEVE MATERIAAL IN NEDERLAND TOCH?

Administratie: één grote puinhoop!

Er wordt steeds meer met radio-actieve stoffen gewerkt, ook in Nederland. Explosieve groei in de toepassingen zijn er te vinden in de industriële sfeer, de mediese sektor, bij de landbouw en bodemonderzoek, om eens wat op te sommen. Naast de produktie van radio-activiteit door atoomcentrales en aanverwante ondernemingen.

Je zou dan een waterdichte administratie verwachten, een kloppende balans van handel en wandel van dit gevaarlijke goedge. Maar nee. Het blijkt een grote puinhoop. Deze konklusie is al snel te trekken uit wat de Interfakultaire Vakgroep Miljeukunde van de Universiteit van Amsterdam (IVAM) op o.a. ons verzoek te weten kwam tijdens een twee maanden durend onderzoek rond "Herkomst, verpakking, transport, opslag en dumping van radio-actief afval".

Het gedraai van Ginjaar.

De vakgroep stuitte op een wirwar van gegevens over de herkomst van het afval en de route die het daarna volgt, maar de konklusie staat vast, dat atoomcentrales hun afval ook in zee dumpen! Iets wat wij dan ook al met de natte vinger aantoonde toen Ginjaar insinueerde, dat het om wat 'watjes en injectienaalden, voornamelijk uit ziekenhuizen afkomstig' ging. Met de kennelijke bedoeling om de publieke opinie te bespelen ten gunste van de dumpingsoperaties. In de woorden van de werkgroep is dat: "In dit verband is het interview met minister Ginjaar voor het NOS-journaal van 7-6-'79 van belang. De minister versluiert hierin enigszins het feit dat er weliswaar geen KSA (kernsplijtingsafval) van kerncentrales gedumpt wordt, maar wel ander radio-actief afval van kerncentrales. Dit blijkt uit de vergunningen voor het dumpen".

Uitgangspunten bij het onderzoek.

De IVAM-werkgroep constateert, dat vooral de laatste jaren vooral door toedoen van aksiegroepen de dumpingen in opspraak zijn gekomen. Samengevat komen de volgende argumenten van de aksiegroepen in het vizier:
-de zee wordt nog meer verontreinigd dan zij al is, omdat door de dumpingen

vroeger of later radio-actief materiaal en stralingen vrij zullen komen
- de effecten van de radio-activiteit op organisme, ook via de voedselketen op de mens zijn onvoldoende bekend.

- de risico-analyses waarop de toelaatbaarheid van de dumpingen gebaseerd is, zijn niet opgesteld op grond van echte kennis op dit gebied.

-de aksiegroepen beschouwen de dumpingen als ongewenst, daar het afval buiten de controle van de mens wordt gebracht. Dit omdat het op grote diepte (4000 m.) in zee komt te liggen. Hierdoor is nauwelijks mogelijk de gemaakte fouten later te kunnen herstellen.

Een werkgroep, bestaande uit de SSK haarleml/yuiden; Greenpeace; werkgroep Noordzee en de stichting Natuur en Milieu is in de dumpingsproblematiek gedoken.

Om zuiver te krijgen welk radio-actief afval zeker niet geproduceerd hoeft te worden, moest eerst de herkomst worden vastgesteld. Zoals ook Sietse Schoonbergen het in het beroep bij de Raad van State stelde: "...Maar mijn belangrijkste opmerking nav deze problematiek is, dat de keuze voor kernenergie ten grondslag ligt aan dit afvalprobleem. Daarom juist is het belangrijk, om het afval afkomstig uit de mediese sektor en fundamenteel onderzoek apart te behandelen. Zodat aparte balansen kunnen worden opgemaakt: wat is het voordeel ten opzichte van het nadeel van welke toepassing....".

(citaat uit 'De zee is geen vuilnisvat, ook niet een klein beetje' 25-9-'79).

De IVAM constateert verder, dat in de hele BMD (brede maatschappelijke discussie) weinig of geen aandacht besteed lijkt te worden aan het kernsplijtingsafval. En dat terwijl er zeker vanuit de maatschappij verontrusting is te bespeuren over de gang van zaken rond de dumpingen.

De werkgroep koos als probleemstelling: waar komt het afval vandaan, hoe gaan verpakking, transport, opslag en dumping in zijn werk en wat zijn de beleidsoverwegingen ten gunste van deze oplossingen.

OFFISIELE VOORSCHRIFTEN EN WAT DAARVAN

TERECHT KOMT.

Via de kernenergiewet is ook de administratie geregeld. Eens per maand moet

er door de vergunninghouders (bedrijven, ziekenhuizen, onderwijsinstellingen, enz) aangifte worden gedaan bij de keuringsdienst van waren in het betreffende distrikt. Die moeten het dan weer (ook maandelijks) doorgeven aan een Hoofdinspekteur van Volksgezondheid en Miljeuhygiëne. De intentie van deze maatregel klinkt zo fraai: zo kan te allen tijde worden vastgesteld hoeveel radio-actieve stoffen in het land aanwezig zijn, waar ze zitten en wat de aard van deze stoffen wel is. In geval van ongelukken (brand, verkeersongelukken, enz) is het handig dit te weten. Bovendien kan op deze manier de ontwikkeling in het gebruik van deze stoffen worden gevolgd.

En nu de praktijk: De IVAM heeft 5 wegen bewandeld om te pogen er achter te komen hoe de radio-actieve afvalstroom verloopt.

- a) via vergunningenstelsels
- b) via registratie keuringsdienst van waren
- c) via informatie uit openbare rapporten en documenten
- d) via gesprekken met sektor stralingen van het Ministerie van Volksgezondheid en Miljeuhygiëne
- e) via gesprekken met mensen van het Energiecentrum Nederland (sinds 1970 bij kabinetsbesluit de aangewezen vuilnisophaaldienst voor radio-actief afval).

Bij a) bleek het al een ondoenlijke zaak om veel te weten te komen. Deze vergunningen zijn niet openbaar (dit komt omdat men bang is voor bedrijfsspionage. De staat dekt het kapitaal dus ten koste van de openbaarheid) en je krijgt er alleen inzage in bij toestemming van de minister, indien je in beroep gaat. Overigens bevatten ze slechts summiere gegevens, waar je niet veel aan hebt.

Route b) volgend brengt de grote puinhoop aan het licht. De keuringsdiensten, die afhankelijk van het distrikt waar zij zich bevinden, vallen onder controle van B&W of de Generale Staten, moeten de registratie bijhouden. De vergunninghouders moeten een standaardformulier invullen waarop aangegeven aan wie radio-actieve stoffen zijn afgegeven en welke hoeveelheid. Verder houdt de dienst aparte registratie bij van brandmelders en overige radio-actieve stoffen. In een gesprek met mensen van de keuringsdienst van waren in Amsterdam en met Volksgezondheid wordt toegegeven: "In de praktijk is van de registratie bij de keuringsdiensten aan de hoofdinspekteur

niet veel terecht gekomen".

Dit wordt onder andere geweten aan:

- gebrek aan werkkraft
 - ontbreken van richtlijnen bij het beheeren van de registers
 - toename gebruik radio-actieve stoffen
- Gevolg: er wordt geen totaaloverzicht meer gemaakt, al een jaar lang is er geen opgave meer bij de hoofdinspekteur (na dat eerder al de verplichte opgave van eens per maand naar eens per kwartaal was terug gezakt). Nu beperkt men zich alleen tot een globale controle van de lijsten welke de vergunninghouders invullen. Alleen grove verschillen kunnen eventueel aan het licht komen. Er is dus een grote wissel getrokken op de betrouwbaarheid van het bedrijf, dat met radio-actieve stoffen werkt.

Aangezien er 16 distrikten zijn voor deze keuringsdiensten, er onmogelijk in deze korte tijd vergunning verkregen kon worden, alles per distrikt uit te zoeken, is de IVAM niet verder gegaan in het naluizen. In de toekomst is er sprake van een nieuwe regeling met:

- uniforme wijze van boekhouden (met computer)
- lokalisatie, hoeveelheid en soort radio-actieve stoffen.

Belangrijke informatiebronnen blijken dus de openbare rapporten en de jaarlijkse vergunning welke aan het ECN wordt verleend. Want dan is de vicieuze cirkel rond. Het gaat wederom om globale gegevens. De studiegroep benadrukt trouwens nog eens duidelijk dit manko.

Uit de gesprekken met Volksgezondheid en het ECN trekken ze de konklusie dat het open en eerlijke gesprekken zijn geweest en dat er van die zijde domweg niet meer informatie te krijgen was, omdat die totaal ontbreekt!

NOG WAT GEGEVENS VAN HET IVAM.

Samengevat nog wat juridiese aspecten:

- er is geen vergunning nodig voor de transporten naar Ymuiden, mits voldaan wordt aan de bepalingen betreffende vervoer gevaarlijke stoffen over land, binnenwateren en spoor.
- er is geen vergunning nodig voor 'het zich ontdoen van' radio-actieve stoffen in de vorm van lozen in riool, binnenwater, beneden aangeven konsentraties.
- Het ECN moet jaarlijks vergunning aanvragen voor het dumpen
- alleen radio-actief afval wat niet op de 'zwarte lijst' staat (dwz kernsplijtingsafval mag niet) komt voor dumping in aanmerking, mits er vergunning is afgegeven.
- die vergunning wordt verleend door het

land waar het schip geladen wordt.
 -men is gebonden aan de aanbevelingen van de IAEA (International Atomic Energy Agency- een VN organisatie).
 - bij het dumpen mogen geen militaire doeleinden worden gediend(het is dus duidelijk dat zowel de britse dumpingen van militaire atoombomresten afkomstig afval,als het kleinste beetje radio-aktieve verf van militaire vliegtuigen, dat -door de minister toegegeven- met de nederlandse dumping wordt meegenomen,in strijd zijn met hetgeen de IAEA als uitgangspunt heeft!).
 - Verder is men gebonden aan richtlijnen en een telkens bij te stellen methode van dumpen uitgewerkt op het verdrag van Londen.
 - het schepenbesluit geeft aan wat de voorschriften zijn rond vervoer van radio-aktieve stoffen per schip.

EKOLOGIESE GEVOLGEN VAN STRALING.

In het rapport wordt gesteld:straling afkomstig van radio-actief afval is schadelijk voor elk biologies leven.Onderzoek naar de soort schade en bij welke dosis effecten verwacht mogen worden verkeerd nog in zo'n pril stadium,dat je net zo goed kunt zeggen: er is nog

niets bekend.Alles blijkt te zijn gebaseerd op meningen en veronderstellingen.Dat er verband is,is wel zeker en het rapport gaat daar wat dieper op in.

Verschillende meningen naast elkaar:
IAEA: In een ekosysteem waarin radio-actief materiaal geloosd is,kunnen alle individuen aangetast worden en is het moeilijk vast te stellen wat het gevolg hiervan is.Volgens de gegevens die we nu hebben hoeven de huidige niveaus van radio-activiteit in het maritieme milieu geen reden tot zorg te zijn.

GREENPEACE: Het is duidelijk dat dumping van radio-actief afval een betwistbaar onderwerp is.Landen hebben de vrijheid genomen om oceanen te

vervuilen met radio-actief afval.De IAEA heeft maxima's gesteld aan het aantal curies dat gedumpt mag worden en landen houden zich aan die richtlijnen.Maar definitieve antwoorden op de mogelijke lange-termijn effecten van zo'n vervuiling zijn er niet.Zolang we de gevaren niet kennen,moeten we geen risico's nemen.Er is geen manier bekend om de zeeën te ontsmetten.Met het oog op het zeer uitgebreide nucleaire vermogen in de toekomst is afvaldumping een sprong in het duister en vormt een belangrijk argument tegen nucleaire energieopwekking.

De Russische wetenschapper Polikarpov: Hoewel er nog veel moet worden onderzocht,kunnen we een belangrijke conclusie al trekken: verdere radio-actieve vervuiling van zeewater is ontoelaatbaar.

TOT SLOT.

Ik heb in dit artikel gebruik gemaakt van enkele hoofdstukken in konsept van het IVAM-rapport.Het kan zijn dat ik er in een volgende Radio-actief nog op terugkom.

Eén enkele alinea wil ik hier nog weer-geven:

"Terwijl de maximaal toelaatbare stralingsdosis in Nederland op 500 millirem per jaar is gesteld (voor mensen ouder dan 30 jaar),mogen chauffeurs betrokken bij het vervoer van radio-actief materiaal 30 millirem per week ontvangen. In de dumpingsvergunning (1979) staat dat lossers en laders bij Ymuiden en ook het scheepspersoneel aan een'laag als redelijkerwijze mogelijke' dosis mogen blootstaan,met als maximum grens 1500 millirem per dumpingsoperatie,die meestal een week duurt.Zeker omdat het hier om een zo kort tijdsbestek gaat,kunnen we hier van een ongehoord hoge dosis spreken!"

en dan volgt de stelling:

"Gezien het feit dat de stralingsnormen regelmatig veranderen, en dat sommige vanwege hun beroep een hogere dosis mogen ontvangen,kunnen we konkluderen dat het lang niet zeker is,dat deze normen een voldoende bescherming van de gezondheid waarborgen."

Ginjaar heeft in een brief aan de Tweede Kamer,waarbij hij de dumpingsoperatie van 1980 aankondigde o.a. gezegd:

"Het laag en middenradio-actief afval wordt nu nog gedumpt in de Atlantische Oceaan.Dit is echter een vrij bewerke-

lijke methode, en elk jaar neemt de hoeveelheid afval sterk toe. Het opslaan in zoutkoepels is een goedkope en volgens sommige ook beter alternatief."

Ja hij is minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne en geldt voor hem ook slechts het geld!

Henk Korstjens.

Zaterdag

24 mei

actiedag IJmuiden

KERNENERGIE: ZOLANG WE NOG KUNNEN LACHEN, LACHEN WE

OPT. M'SME

Minister vraagt Hoogovens mede- werking dumpingen

Radio-actief afval

IJMOND — Vertegenwoordigers van het ministerie van volksgezondheid en milieuhygiëne zijn onderhandelingen met Hoogovens begonnen over de vraag of dit jaar weer gebruik mag worden gemaakt van de havenfaciliteiten van het staalbedrijf om vaten met radio-actief afval te verladen.

Het ministerie was tot deze stappen gedwongen nu duidelijk is geworden dat dit jaar ook Zwitserland zijn radio-actief afval weer via Nederland in de Atlantische Oceaan wil dumpen. Het afval uit Zwitserland wordt aangevoerd per trein. Vorig jaar weigerden werknemers van de afdeling railvervoer van Hoogovens iedere medewerking aan het verladen van het radio-actief afval in de havens van Hoogovens waardoor het Zwitserse afval niet via Nederland kon worden afgevoerd.

De actiegroepen in de IJmond die zich de laatste jaren duidelijk verzet hebben tegen de dumpingspraktijken in de Oceaan hebben ook voor dit jaar weer de krachten gebundeld. Naast protestacties tijdens de overslagwerkzaamheden staat het nu ook vast dat op 24 mei van dit jaar in IJmuiden een internationale actiedag zal worden georganiseerd door het samenwerkingsverband „Geen atoomafval in zee; kernenergie nee”.

De acties tegen het dumpen van het atoomafval in de Atlantische Oceaan waren midden 1979 het gesprek van de dag in de IJmond en in het werk van de Stroomgroep Haarlem/IJmond staat de dumping nog steeds centraal. Nauwelijks waren de acties tegen het overladen in IJmuiden en tegen de dumping in zee achter de rug of de nabespreking begon. Het afgelopen najaar stond in het teken van de discussie over de actiestrategie en het vraagstuk van geweld. Begin dit jaar werden de eerste aanzetten gegeven voor de

Robert Schoondergang in de
Ymuiders Courant.

activiteiten rond de dumping van dit jaar. Ter voorbereiding op de juridische procedures rond de dumping in 1980 hebben de Stroomgroep Haarlem/IJmond, Greenpeace, de Werkgroep Noordzee, de Vereniging Milieudefensie en Natuur en Milieu zich verenigd in de werkgroep Laag- en midden radio-actief afval.

Ginjaar

Deze groep heeft eind januari van dit jaar een gesprek met de verantwoordelijke minister Ginjaar van volksgezondheid en milieuhygiëne gehad. Uit dit gesprek werd de actievoerders duidelijk dat de minister van plan is om de dumping dit jaar te laten verlopen volgens

Een archiefphoto uit 1978 toon op het terrein van Hoogovens de vaten gelost mochten worden. De vaten op de wagens werden aangevoerd vanuit het Noordhollandse Petten.

het draaiboek van 1978. Dat betekent dat in juni van dit jaar radio-actief afval uit België, Nederland en Zwitserland via IJmuiden naar de Atlantische Oceaan wordt gevaren.

De minister maakte bekend dat er zodanige afspraken met Zwitserland zijn gemaakt dat dit jaar het afval weer via Nederland gedumpt zal worden.

Met het afval uit Zwitserland zijn in 1978 nogal wat problemen geweest. In dat jaar werden in allerlei ruim 200 vaten uit het ruim van het dumpingschip verwijderd omdat enkele vaten radio-actieve vloeistof bleken te verliezen. De vaten werden naar het Energiecentrum Nederland in Petten overgebracht waar zij na een behandeling vorig jaar naar de Atlantische Oceaan werden gevaren.

Mede naar aanleiding van deze

lekkage-geschiedenis weigerden werknemers van de afdeling railvervoer van Hoogovens vorig jaar nog treinen met radio-actief afval uit Zwitserland te verladen en dat leidde er toe dat voor de afvoer uit Zwitserland werd uitgeweken naar het Belgische Zeebrugge, terwijl de

vaten uit Nederland en België met vrachtwagens vanuit Petten naar het in het Spuikanaal afgemeerde vrachtschip werden vervoerd. Hoogovens had vorig jaar door de acties van de werknemers geen bemoeienis met het transport.

Dit jaar wil het ministerie toch weer proberen om van de havenfaciliteiten van Hoogovens gebruik te maken, maar het bedrijf zal vermoedelijk eerst de mening van de werknemers van de afdeling railvervoer peilen voordat zij toezeggingen aan het ministerie doet.

Actiedag

De Stroomgroep Haarlem/IJmond heeft het plan opgevat zaterdag 24 mei in IJmuiden een actiedag te organiseren; een anti-kernenergie dag met name gericht tegen het dumpen van atoomafval in zee. Deze zaterdag in IJmuiden moet volgens de organisatoren worden gezien als een logisch gevolg op de internationale Pinksteracties vorig jaar in Gasselte, Doel en Kalkar. Om voor een zo breed mogelijk publiek aanspreekbaar te zijn, gaan de gedachten van de Stroomgroep uit naar een demonstratie en een manifestatie. Door de afwezigheid van het transport krijgt de demonstratie een louter symbolisch karakter. Wat betreft de manifestatie denkt de Stroomgroep naast een uitgebreid cultuurprogramma ook aan discussie, tenoonstellingen en een informatiemarkt, terwijl zeker een kinderprogramma niet mag ontbreken.

Voor de organisatie van deze actiedag heeft de Stroomgroep Haar-

lem/IJmond met enkele andere actiegroepen het samenwerkingsverband „Geen atoomafval in zee; kernenergie nee”, in het leven roepen. Van de zijde van politieke partijen, milieugroeperingen en kerken hebben zich tot nu toe 90 organisaties en-groepen aangemeld die in dit samenwerkingsverband mee willen werken.

Onderzoek

Naast de voorbereidingen van deze actiedag en de voorbereidingen van de juridische acties tegen deze dumping houdt de werkgroep Laag en Midden-radioactief afval zich ook bezig met onderzoek naar de herkomst van het radio-actieve afval.

Minister Ginjaar heeft vorig jaar tijdens verschillende vraaggesprekken de nadruk gelegd op het grote aandeel onschuldig ziekenhuisafval (watjes, proefjes en injectienaalden). Een groep studenten van de Interfacultaire Werkgroep Milieukunde van de Universiteit van Amsterdam is, mede op aandrang van de werkgroep, met een onderzoek naar de herkomst van het afval begonnen.

Raad nooit betrokken bij voorbereiding van dumping

DK
3/1 80

VELSEN — Tijdens een vergadering van de commissie algemene zaken heeft burgemeester P. J. Molendijk gisteravond duidelijk gemaakt dat de raad nooit in een vooroverleg bij de voorbereiding van begeleiding en bescherming van transport en overslag van radio-actief afvalmateriaal zal worden betrokken.

De raad zal zich volgens Molendijk alleen na het gebeuren over de gehele gang van zaken kunnen uitspreken. Ondanks aandringen in tweede instantie van PvdA-fractievoorzitter A. Schiltmeijer die zich gesteund wist door mevrouw C. Maes-Janssens (D'66) bleef de heer Molendijk op zijn standpunt staan.

„Het zal voor ons een verschil van mening blijven”, aldus de burgemeester die een gesprek met de raad na afloop altijd mogelijk achtte maar naar voren bracht dat er in deze zaak voor hem ook grenzen zijn waar hij niet over heen mag.

De commissie behandelde gisteravond o.a. een aanvullende notitie van de politie aan de burgemeester over de gang van zaken rond de dumping van het radio-actieve afval vorig jaar vanuit de haven van IJmuiden. Hoewel de notitie een geheim stuk is en blijft, werd het papier wel tijdens een openbare vergadering behandeld.

De heer Reichenfeld (PvdA) wilde van burgemeester Molendijk weten waarom van rijkswege IJmuiden als vertrekplaats is gekozen, maar de heer Molendijk moest bekennen dat hij dit ook niet wist.

„Daar kunnen wij alleen maar naar gissen”, aldus Molendijk die

ook geen antwoord kon geven op de vraag of er dit jaar wederom vanuit IJmuiden afval naar de Atlantische Oceaan zal worden verscheept. Wel zijn er nu betere afspraken met het ministerie van volksgezondheid gemaakt omtrent de eventuele voorbereidingen van een dergelijk transport.

De CDA'er W. Koopman vroeg de heer Molendijk om bij een eventueel nieuw transport in ieder geval de zaak te bespreken met de actiegroepen. Koopman stelde dat ook de gemeente kan leren van de ideeën van de actiegroepen, maar weer moest de heer Molendijk de raadsleden meedelen dat er grenzen aan de verschillende contacten zijn.

„Vorig jaar hebben wij met de actiegroepen contact gehad, maar wij kunnen niet de politie en de actiegroepen bij elkaar zetten. De actiegroepen houden het recht om bepaalde zaken bij verrassing te doen”, aldus Molendijk, die er aan toevoegde dat ook de politie het verrassingsmoment gebruikt.

„Er zit van beide kanten een spelelement in, maar af en toe kan het ernst zijn. Beide partijen weten zich aan een bepaalde grens gebonden”, aldus de heer Molendijk die stelde dat zowel de politie als de actievoerders zich vorig jaar goed aan de onderling gemaakte afspraken hebben gehouden.

INTERNATIONALE KONFERENTIE

VERSLAG VAN DE INTERNATIONALE KONFERENTIE
TEGEN ATOOMENERGIE.
18-20 JANUARIE 1980 TE MULHEIM.

Ik wil hieronder een kort verslag doen van de afgelopen internationale conferentie van de anti-kernenergiebeweging.

Het karakter van de bijeenkomst was dat van een coördinatie vergadering. De beweging gaat ervan uit dat elke beweging een eigen beleid heeft. Eenzelfde situatie als hier landelijk is: elke plaatselijke stroomgroep heeft zijn eigen autonomie.

Tijdens het weekend is er gewerkt in werkgroepen en zijn er plenaire bijeenkomsten geweest. Besluiten werden alleen aangenomen als de overgrote meerderheid van de aanwezigen achter het voorstel stond. Hieronder in telegramstijl de uitkomsten van enkele werkgroepen:

1. Uraniumwinning en transport.

Er werd in de werkgroep vastgesteld dat de winning en het transport van uranium een internationaal thema moet zijn, omdat dit direkt verbonden is met de atoombewapening (in het proces van kernenergieproductie komt per definitie materiaal vrij dat voor atoomwapens gebruikt kan worden). Er werd dan ook voorgesteld om al bij de bron ons protest te beginnen:

- stop de uraniumwinning;
- geen in- en export van uranium.

Dit betekent dat de informatie over de uraniumwinning en het vervoer in Europa verbeterd moet worden. Samenwerking met de tegenstanders van de uraniumwinning, waaronder delen van de Australische vakbeweging, welke moet leiden tot acties in Europa tegen de invoering van uranium (blokkades, stakingen, etc.).

2. Toegestane stralingsdosis radio-activiteit in Europa.

Er is een rapport verschenen (ICRP26) ter advisering van de EEG-landen over de maximaal toegestane stralingsdosis. Hierin wordt gesteld dat de toelaatbare dosis in Europa verhoogd moet worden. Wat betekent dat men hier tot nu toe te voorzichtig is geweest. Het ligt voor de hand te veronderstellen, dat deze verhoging

nodig is om Europa geschikt te maken voor de snelle kweekractor en het opwerkingsproces. Hierover moet in Europa meer informatie worden verspreid, samengaand met het uitoefenen van druk op het Europese Parlement om dit rapport niet aan te nemen.

3. Relatie vakbeweging-atoombeweging.

Het gaat hierbij om een dubbele relatie. Als we samen willen werken dan moeten we ons ook bezighouden met de arbeids-situatie in de kernenergie-industrie, zoals verbetering en controle van de arbeidsomstandigheden in de atoomenergie-industrie.

We zullen moeten voorkomen dat de dreigende werkloosheid tengevolge van sluiting van centrales tegen ons kan worden gebruikt. Over deze zaken is nog weinig discussie geweest in de beweging. Daarom kon een leus als: "geen chantage met werkloosheid, voor een 35-urige werkweek" nog niet aangenomen worden. Als de vakbeweging mee wil doen in de strijd tegen de kernenergie, dan zullen we haar strijd ook moeten ondersteunen.

4. Aktuele thema's.

ZWEEDS REFERENDUM.

Op 23 maart a.s. wordt een referendum over kernenergie gehouden in Zweden.

Er zijn 3 keuzemogelijkheden:

- de konservatieven stellen voor het kernenergieprogramma uit te breiden.
- de sociaal-demokraten en liberalen willen het programma wel uitbreiden, maar onder staatscontrole en tevens willen ze het programma op langere termijn afbreken.
- de 'Nee Bedankt' beweging eist stillegging van de centrales binnen 10 jaar, stopzetting van de proefboringen, de uraniumwinning en de export van nukleaire technologie. Deze eisen worden ondersteund door een breed scala van organisaties.

(Aan het belang van zo'n referendum moet niet een te grote waarde worden toegekend, omdat een soortgelijk referendum in Oostenrijk leidde tot een afwijzing van het kernenergie-program, terwijl dit nog steeds wordt doorgezet.

REPRESSIE.

In het najaar zal er een interna-

tionale bijeenkomst worden gehouden rond het thema repressie. De bijeenkomst wordt door de Belgen georganiseerd en is dus in België.

DE INTERNATIONALE LEUZEN VOOR DE INTERNATIONALE PINKSTERAKTIES ZIJN DIT JAAR:

- STOP KERNENERGIE
- WEG MET DE KERNBEWAPENING
- VOOR VOLLEDIGE WERKGELEGENHEID
- VOOR ENERGIE-BESPARING

De laatste leus zullen wij hier niet overnemen, omdat deze te veel overeenkomt met de leuzen van het kabinet. Binnen de kernenergie-beweging wordt met deze leus heel wat anders bedoeld: o.a. het opvangen van niet gebruikte energie bij bedrijven, etc.

PINKSTERAKTIES.

Er is besloten om de ontwikkelingen van vorig jaar door te zetten en ook dit jaar met pinksteren internationaal protest tegen kernenergie te organiseren. Wat er precies gaat gebeuren is nog niet bekend.

In de USA wil men opnieuw proberen om het bouwterrein van de centrale bij Seabrook te bezetten. De vorige

keer (sept. '79) is dit falikant mislukt.

Over het algemeen ligt het aksent meer op decentrale akties.

In onze regio wordt er op 24 mei een anti-kernenergie-dag georganiseerd en zullen er in juni activiteiten georganiseerd worden tegen de dumping van radio-actief afval in zee.

INTERNATIONALE PROBLEMEN.

Het bovenstaande verslag geeft vermoedelijk de indruk dat er een goed internationaal contact is. Dit is echter maar schijn. De conferentie was een opeenvolging van chaotiese momenten. Een verslag van de werkgroep over internationale samenwerking werd niet besproken. De oorzaak daarvoor is zeker de verdeeldheid over hoe de beweging opgebouwd moet worden. Toch zal er een betere koördinatie moeten komen om effectiever te kunnen werken en met meer resultaat.

Maar wat dat betreft is de internationale situatie een weerslag van de situatie in Nederland.

Berrie Heesen.

Uit Wise jan/febr '80.

IS ER OOK EEN KERNENERGIE-DISKUSSIE IN DE DDR?

De synode van de protestantse kerk van Mecklenburg in oost Duitsland heeft een openbare discussie "over de mogelijkheden en gevaren van een vreedzaam gebruik van kernenergie" geeist. Dit initiatief werd genomen nade konferentie van de wereldraad van kerken, die afgelopen zomer in Boston, USA, gehouden werd.

De afgevaardigde van oost Duitsland stelde op de konferentie, dat centrales in dichtbevolkte gebieden een potentieel gevaar voor alle vormen van leven vormen.

bron: Tageszeitung 6-11-'79.

BORSSELE

HET ENERGIE KOMITEE ZEELAND TREKT UIT DE OPSTELLING VAN DE TWEDE KAMER DE KONKLUSIE DAT ZEELAND NA SLUITEN VAN DE KERNCENTRALE MET 350 TON KERNSPLIJTINGSAFVAL WORDT OPGESCHEEPT. UIT HET FEIT DAT VOLGENS DE INVESTERINGSPLAN-TOT 1987 35 MILJOEN WORDT UITGETROKKEN VOOR DE BOUW VAN EEN BUNKER VOOR BE-STRAALDE SPLIJTSTOFELEMENTEN LEIDT HET KOMITEE AF, DAT DE TIJDELIJKE OPSLAG EEN ZEER LANGDURIGE, ZONIET DEFINITIEVE ZAL WORDEN.

DAAR DE REAKTOR ONVOLDOENDE VEILIG IS, DE OPWERKING VAN HET AFVAL EEN ZEER GEVAARLIJKE ZAAK IS EN DE DEFINITIEVE OPSLAG VAN HET AFVAL OP GROTE PROBLE-MEN STUIT, MAG DE KERNCENTRALE IN BORSSELE NIET LANGER BLIJVEN DRAAIEN.

GEEN KERNENERGIE IN NEDERLAND

STOP BORSSELE

DEMONSTREER MEE OP 26 APRIL IN MIDDELBURG DEMONSTREER MEE OP 26 APRIL

De stroomgroep Haarlem/IJmond wil weer enkele bussen huren. Laat tijdig weten of je meegaat.

Opgeven bij: Gerrit Kwekkeboom
Henk Korstjens

VAN DIE DINGEN!

26 APRIL

Op 26 april vindt in Middelburg een landelijke demonstratie plaats, onder de leuze "Geen kernenergie in Nederland; Stop Borssele". Waarom?

In Borssele (Zeeland) draait sinds 1973 de eerste en enige kommerciële kerncentrale in Nederland.

Zij is daar indertijd neer-

gezet door de PZEM (Provinciale Zeeuwse Electriciteit Maatschappij), om de franse aluminiumfabriek Péciney van 'goedkope' atoomstroom te voorzien. Tweederde van de electriciteit die in de kerncentrale van Borssele wordt geproduceerd, wordt geleverd

aan deze energie-vreter. De prijs die Péciney moet betalen is veel lager dan de kostprijs (volgens PZEM 3 cent per kWh volgens het Energie Komitee Zeeland is de werkelijke kostprijs eerder 12 cent). Dit betekent een jaarlijkse subsidie van 200 miljoen, die wordt opgebracht door de particuliere electriciteits-afnemers.

Het verzet tegen de centrale wordt steeds groter. Vorig jaar, na de ramp in de Three Mile Island kerncentrale demonstreerden ca 5000 mensen tegen de kerncentrale en in het algemeen tegen kernenergie..

De kerncentrale in Zeeland is van hetzelfde

type als haar boze en opstandige zuster en –hoewel daarmee nog niet is gezegd dat ze even gevaarlijk is als die in Harrisburg moet een ramp in Borssele (en in Nederland) niet uitgesloten worden. Het noodkoelsysteem dat ook in Borssele wordt toegepast, bleek bij proefnemingen in de VS in meer dan 50% van de gevallen niet te werken. In Borssele zelf funktioneert het noodkoelsysteem ook niet al te best. Onlangs werd belend dat in januari 1978 de noodkoeling enige tijd onklaar was door vastzittende kleppen. In het Harrisburg-drama speelde hetzelfde mankement een grote rol.

Na maart 1979 is duidelijk geworden dat de officiële rapporten, zoals de 15.000 bladzijden tellende Rassmussenstudie, de kansen op een groot ongeluk veel te optimistisch hebben geschat. Het menselijk tekort speelt een grote en niet uit te schakelen rol en bepaalt daardoor de grenzen van het technies kunnen, automatisering en computerbesturing kunnen eenvoudigweg geen oplossing bieden, omdat de daarmee gepaard gaande technologie onderhevig is aan 's mensen falen en feilen.

De laatste maanden is de reaktorveiligheid door voorstanders van kernenergie als argument gebruikt om Borssele open te houden. Dit oneigenlijke argument –de reaktor is immers nooit veilig!– wordt gehanteerd, om het akute afval probleem "af te dekken". In de reaktor van een kerncentrale bevinden zich splijtstofstaven die uranium bevatten. Bij de beschieting van de staven met neutronen –dat zijn ongeladen deeltjes die zich in de kernen van atomen (atoom= het kleinste deeltje van een element dat nog de eigenschappen van dat element heeft)– komen er nieuwe neutronen vrij uit de uraniumkernen plus warmte, radioactieve straling en afvalstoffen. Juist dit afval blijkt een groot probleem te zijn: het blijft zeer lang giftig, soms wel vele tienduizenden jaren!

Het spreekt vanzelf dat zulke levensgevaarlijke stoffen nooit met mens, dier en plant in aanraking mogen komen. De regering denkt daar anders over.

1) Elk jaar worden er vaten radio-actief materiaal, afkomstig van laboratoria, ziekenhuizen en kerncentrales, vanuit IJmuiden verscheept, om vervolgens gedumpt te worden in de Atlantische Oceaan. Dat deze vaten niet al te sterk zijn, bleek in 1978 toen tientallen zwitserse vaten al tijdens het transport naar Nederland lekten.

2) Hoewel serieuze geologen menen dat een onderzoek van minstens 10 jaar noodzakelijk is, teneinde iets te kunnen zeggen over de (on)geschiktheid van zoutkoepels in het noorden des lands om afval in op te bergen, stelt de regering zich op het standpunt dat men na enkele proefboringen, die zo'n twee jaar beslaan, wel een geschikte zoutkoepel zal vinden. Toch is de regering min of meer huiverig geworden t.a.v. deze 'oplossing'; om de protesten tegen de proefboringen en dumping in Groningen en Drente te omzeilen is nu geld beschikbaar gesteld voor onderzoek van de zoutvoorkomens onder de Noordzee...

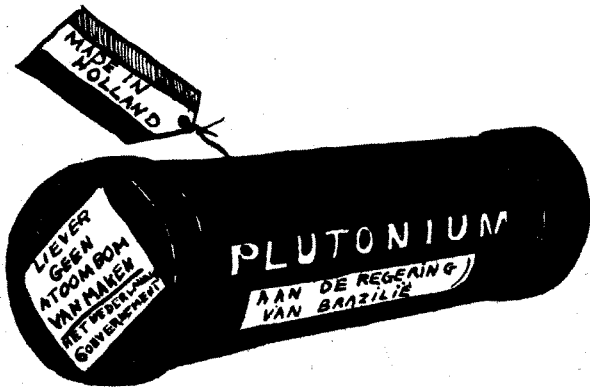
En als dat niet doorgaat? Ach, dan kan de troep altijd nog zo in zee gesmeten worden!

Op korte termijn is er geen mogelijkheid om het afval te dumpen. Dit betekent dat het afval van de twee kerncentrales, die in Nederland staan, plus het afval dat in Petten wordt geproduceerd, zich alsmaar ophoopt.

De Dodewaard-centrale draait volgens de plaatselijke stroomgroep illegaal. Vanaf de maand april zal het aantal uitgewerkte splijtstofstaven dat in de centrale zelf wordt opgeslagen, groter zijn dan de hoeveelheid waarvoor vergunning is verleend. Het afvalprobleem hier is het gevolg van de weigering van de engelse opwerkingsfabriek te Windscale (hier wordt het afval geschild in enerzijds uranium en plutonium, dat dan opnieuw als splijtstof in een kerncentrale kan worden gebruikt– echter ook kan het uit-erst giftige plutonium worden gebruikt voor het maken van atoombommen!– anderzijds blijft er het gevaarlijke kernsplijtingsafval over, dat verder opgeslagen moet blijven), om nog langer gebruikte nederlandse splijtstof op te slaan. "Ingewijden maken zich zorgen over problemen die op de lange duur kunnen ontstaan als het koelbassin overbelast raakt"(Volkskrant 11/3/80).

Ook de PZEM zit met het afval omhoog. In 1978 heeft ze een geheim en zeer onvoordelig kontrakt gesloten met de franse firma Cogéma, die de enige commerciële opwerkingsfabriek bezit. Door dit kontrakt

moeten de uitgewerkte splijstofstaven langer dan voorheen bij de kerncentrale worden opgeslagen. Oorzaak is dat de opwerkingsfabriek met gigantische technische problemen kampt. Er zijn vele lekkages in leidingen en installaties. Die hebben tot gevolg dat geelten van bestaande fabrieken niet meer voor levende wezens toegankelijk zijn en daarom dichtgemetseld worden. (Zie voor een beschrijving van de erbarmelijke arbeidsomstandigheden, die tot vele akties van de franse vakbonden CFDT en CGT geleid hebben: "De Atoomstaat", van Robert Jungk).

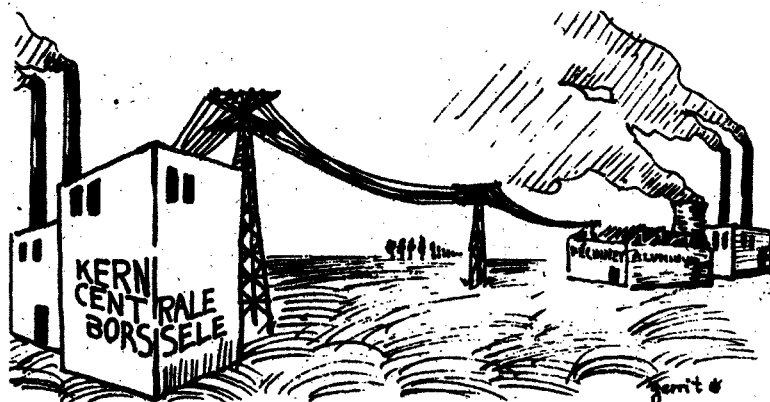
De tweede kamer wil de afloop van de "maatschappelijke diskussie" afwachten alvorens er toestemming gegeven wordt voor het kontract.

Het parlement weigert dit omdat in het kontract staat, dat de PZEM het afval dat vrijkomt bij het opwerkingsproces, terug krijgt. In het uit La Haque terugkomende afval bevindt zich nog ca 3% van de oorspronkelijke hoeveelheid plutonium. Dit afval is dan ook gevaarlijker dan tot nu toe werd aangenomen en zal voor extreem lange tijd moeten worden weggeborgen. Bovendien komt niet alleen het kernsplijtingsafval terug voor opslag, maar ook een gedeelte van de in de toekomst te ontmantelen installaties en gebouwen van de opwerkingsfabriek te Cape La Haque.

Er wordt met dit kontract een rechtstreekse stap gezet in de richting van een plutonium-economie. Inmiddels is duidelijk geworden, dat de PZEM de eerste in La Haque opgewerkte hoeveelheid plutonium, achter de rug van de nationale en provinciale vertegenwoordigers om, heeft verkocht om te gebruiken in de snelle kweekreaktor te Kalkar! Daarnaast is de PZEM medeplichtig aan de imperialistische politiek van de franse regering, die het plutonium nodig heeft voor de atoombommen van het franse leger. Daarvoor is er een nieuwe opwerkingsfabriek ontworpen. Nu is de prijsontwikkeling van dit soort zaken reusachtig en daarom moeten de kosten zoveel mogelijk over andere landen verdeeld worden. Naast de fabriek waarin de PZEM deelneemt komt een fabriek voor uitsluitend frans gebruik.

Maar nog altijd hoopt het afval zich op. De PZEM staat met haar rug tegen de muur. Technici hebben een uitweg gevonden in de zogenaamde KOMPACTOPSLAG. Dit houdt niets anders in dan dat men de uitgewerkte splijstofstaven in de koelbassins dichter bij elkaar brengt, opdat de beschikbare ruimte groter wordt. Elke uitgewerkte brandstofstaaf geeft nog lange tijd warmte af. Hoe meer staven men opslaat en hoe dichter ze bij elkaar hangen, des te groter de gevaren bij het uitvallen van de koeling zijn! Eind februari heeft een kamermeerderheid (CDA, VVD en het grootste deel van de PvdA-fractie) echter ingestemd met het wetsontwerp dat de mogelijkheden voor de opslag van afgewerkte brandstofelementen in Borssele vergroot. Een motie van D'66 tegen vergunning voor compactopslag (met het merkwaardige argument dat 'Borssele voorlopig over voldoende opslag capaciteit beschikt') werd slechts gesteund door PSP en PPR.

Jaap Wollenstein

MEI 80

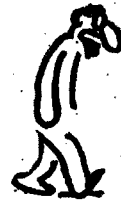
IN MEI 68 WAREN ER
NAUWELIJKS WERKLOZEN.

EN GEEN KERNCENTRALES

DE DISSIDENTEN WAREN
ONBEKEND.

VAN KRISIS WAS
NOG GEEN SPRAKE

VAN DE NEUTRONENBOM
EVEN MIN.

CHILI, BEROEPSVERBOD,
DUITSLAND... NIKS VAN.

ER WAREN OOK NOG
GEEN HIPPE PASTOORS

IN MEI 68 WAREN ER
NOG GEEN WANHOPIGEN
VAN ~~WET~~ NA MEI 68

KORTOM, ALLES
WAS NOG MOGELYK

KAMAGURKA

HOE EEN VRIENDELIJK GLIMLACHENDE EN ENERGIEBESPARENDE REGERINGE VIA MAATSCHAPPELIJKE DISKUSSIES EEN BREED KERNENERGIE-PROGRAMMA AL AAN HET UITVOEREN IS..... OF HOE WE AL DISKUSSEEREND OM DE TUIN WORDEN GELEID.

De brede maatschappelijke discussie (BMD) is het antwoord van de regering op het sterke verzet tegen het kernenergie-programma door de anti-kernenergie-beweging (AKB). Er is al gekozen voor kernenergie: en die keus is meermaals bevestigd: de uitbreiding van de UC bij Almelo, en nu weer de voortzetting van Borssele. Het kabinet Van Agt wil het kernenergie-programma zo snel mogelijk uitvoeren, maar ze wordt hierin hinderlijk gestoord door de AKB.

De BMD moet dit brede verzet proberen in te dammen. In het BMD-voorstel staat dan ook te lezen dat vooral "ongegronde emoties" en "ondeskundigheid bij het publiek" de verklaring vormen voor de grote ongerustheid bij de bevolking over de gevaren van kerncentrales. De BMD zal op een deskundige manier duidelijk maken dat die centrales veilig zijn. Punt uit. Van een werkelijke discussie is geen sprake: het kernenergie-programma wordt al uitgevoerd.

DE WERKWIJZE VAN DE BURGELIJKE DEMOKRATIE.

De opzet van de discussie maakt de bedoelingen wel duidelijk. De BMD komt onder controle van enkele "wijze mannen", die worden bijgestaan door deskundige adviseurs, in een stuurgroep, die bepalen welke informatie verspreid gaat worden. Natuurlijk ook tegen-informatie van de AKB. Maar die zal worden ontkracht door wetenschappelijke argumenten. Uiteindelijk is de hele BMD alleen bedoeld om het volk gerust te stellen en althans een groot gedeelte het idee te geven dat kernenergie zo slecht nog niet is. Want een referendum wordt niet gehouden. Het kabinet beslist samen met het parlement (maar dat beslissingsrecht is al lang uitgehold: de beslissing over Almelo was al genomen, doordat afspraken al zo vast lagen dat ze niet meer teruggedraaid konden worden).

Wat voor discussie?

De discussie die plaatsvindt, vindt plaats binnen het gezichtsveld van de regering. De globale doelstellingen van het sociaal-ekonomies beleid vor-

men volgens het BMD-voorstel het uitgangspunt. Daarom mogen wij zowiezo niet meedoen aan die poppenkast, want dat raamwerk kan nooit ons raamwerk zijn.

Kernenergie wordt gerechtvaardigd door de snelle groei van de energiebehoefte en de uitputting van energiebronnen. Inderdaad het gaat goed fout met hoe deze maatschappij draaiende wordt gehouden ten koste van alle natuurlijke bronnen en de onderdrukte volken van de derde wereld. Maar het is niet onze keus. Het is de dwang van de cijfers, van de winsten, die leiden tot enorme verspilling van energie. Milieuveiligheid en energiezuinigheid zijn voor ondernemers kostenfactoren die liever weggelaten worden of als het moet via de prijzen op ons worden afgewenteld. Want zo zijn ze ook wel weer.

En de staat denkt in die trant mee: een enorm wegennet stimuleert meer auto's en de auto-industrie in plaats van goed en goedkoop openbaar vervoer. Controle op de energie-verslindende pro-

dukten is er niet. En dat proces wordt versterkt door de kernenergie. Het vereist steeds meer centralisering, steeds meer bewaking, steeds meer technokratisering. Wat duidelijk wordt is dat als we niet willen dat we dan tegen elke vorm van centralistische energieplanning zullen moeten zijn. De energieproductie en het gebruik zal gecontroleerd moeten kunnen worden door de gebruikers. De productie en het gebruik zullen gedecentraliseerd moeten worden. Dan pas is er een garantie dat we kunnen overleven. Dan weten we waar we aan toe zijn. Maar dan is de

kapitalistische logika en democratie-opvatting al lang aangetast en voorbij gestreefd. Daarom kan er voor ons geen BMD zijn, is er ons de strijd voor andere energiebronnen. Zonne- en wind-energie, die we zelf onder controle kunnen houden: gedecentraliseerd op basis van behoeften en niet op basis van winst.

Daarom moeten we afdwingen dat het kern-energieprogramma nu gestopt wordt en dat tegelijk op grote schaal het verdere onderzoek naar andere energiebronnen wordt gestimuleerd.

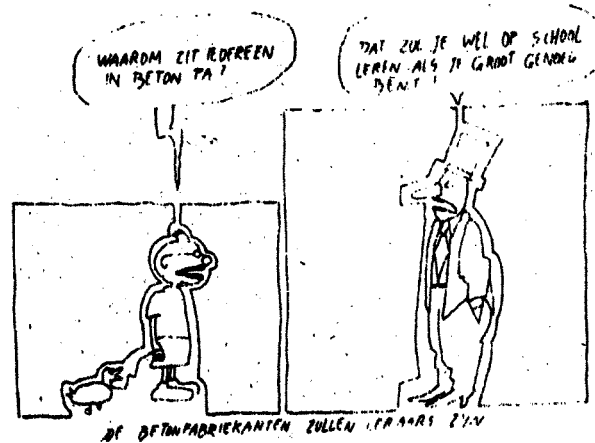
In 1980 zal iedereen in een beschermende laag beton zitten.....

Dat bereiken we niet als we alleen maar demonstreren en via actie proberen onderdelen van de atoomlobby te verstoren. Daarvoor moet er massaal verzet ontwikkeld worden in alle sectoren van de samenleving. We zullen als kernenergie tegenstanders ons meer moeten richten op de arbeidersbeweging. Een konstante discussie moet worden aangegaan over het programma waar ze voor knoppen. En vooral met de vakbeweging. Want uiteindelijk zal de strijd voor een menswaardig bestaan door de vakbeweging niet beperkt kunnen worden tot de strijd voor een beter materieel bestaan. Als we willen overleven dan is het totale energieprogramma en daar mee ons totale milieu inzet van de strijd. De kapitalistische logika vernietigt alles en daar zal de vakbeweging stelling tegen moeten nemen.

Tegelijk zullen we moeten begrijpen dat het onder deze omstandigheden terecht is dat de vakbeweging een loonstrijd voert. Want het is zinloos om te zeggen dat ons leven niet beter

wordt door meer materiele omstandigheden, maar er misschien wel steeds slechter van wordt. Zo lang het resultaat van het werk nog in de zakken van de grote ondernemingen verdwijnt, zo lang moeten de arbeiders dat opeisen als het geld dat zij verdiend hebben. Zij hebben allang genoeg ingeleverd. Daarom moeten wij de strijd voor arbeidstijdverkortung met behoud van vol loon ondersteunen, want het is gelijk een antwoord op de valse argumenten van de regering: dat kern-energie werkgelegenheid schept. De AKB mag deze discussie niet langer laten liggen. Op de laatste internationale konferentie (zie elders) bleek dat nog te weinig over deze problematiek was gediscussieerd om daar internationale overeenstemming over te bereiken.

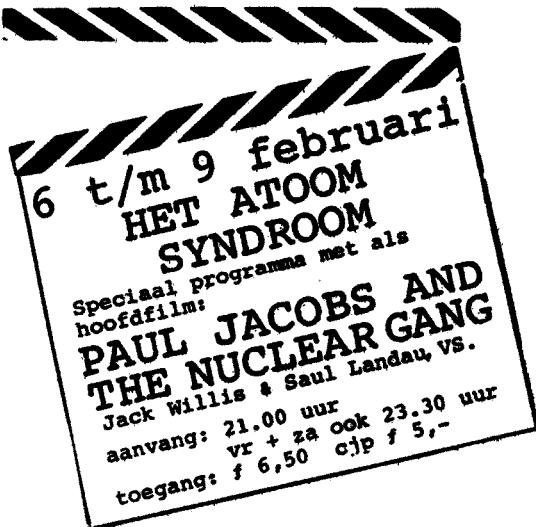
Wij hoeven niet te discussieren over de argumenten van de regering onder hun eigen voorwaarden. Wij moeten nu de discussie met de arbeidersbeweging aangaan over ons toekomstige leefmilieu.

Berrie Heesen

FILM

Een avondje Atoom-Syndroom, gezellig of niet?

Van 6 t/m 9 februari vertoonde de Filmschuur (de film-afdeling van de Toneelschuur Haarlem) in serie bijzondere films. Dat bijzondere eraan was, dat deze films kernenergie en kernbewapening als thema hadden. Terwijl anders meer ontspannende films op het programma worden gezet. Enige opmerkingen wil ik maken n.a.v. dit initiatief.

Het zeer lage bezoekersaantal van de eerste drie vertoningsavonden (de vierde en laatste voorstelling was de toeloop wat groter) geeft een beetje te denken over het nut ervan. Welke mensen komen dit soort films bekijken? Is het vergelijkbaar met wat er komt op discussie-avonden over kernenergie (al of niet met vertoning van een film), bij kraampjes op drukbezochte plaatsen in de stad? Is het 'het preken voor eigen parochie'?

In de praktijk betekent dit, dat veel mensen niet (meer) naar films over kernenergie-problemen gaan omdat ze het "toch al weten". En dat de bezoekers die wél komen, juist komen, juist komen omdat ze het al weten! Kortom, het lijkt of nieuwe klanten die zich bezig willen gaan houden met energie en kernenergie niet meer worden bereikt.

En toch is dat juist de bedoeling van het vertonen van die films, zeker niet om ontspannend te werken.

Inderdaad, minder aantrekkelijk voor een avondje-uit in de Filmschuur, maar toch is de presentatie van 'probleem-films' gewenst, juist in de opzet en omgeving van de Filmschuur, omdat:

- op deze manier films over kernenergie uit de sfeer van dat-is-niets-voor-mij discussieavonden gehaald worden. Met andere woorden een verruiming van vertoningsmogelijkheden.
- de kwaliteit van filmkeuze van de Filmschuur toont dat dit soort films voor de Filmschuur de moeite van het vertonen waard zijn, dus ook van het bekijken ervan.
- op deze wijze misschien de blasé-heid doorbroken kan worden, die kan ontstaan door een opeenstapeling van berichten over problemen, ongelukjes in kerncentrales in de pers en op radio en televisie.

De konklusie van deze aantekeningen moet danook zijn, dat dit soort film programma's zeker nut hebben, om het complexe vraagstuk van kernenergie en kernbewapening onder de aandacht te brengen en te houden.

En dat deze opzet misschien herhaald kan worden.

Toch blijf ik na deze opmerkingen nog met dezelfde vraag zitten: waarom precies komen er zo weinig mensen (minder dan tien de eerste drie avonden). Was de opzet toch niet goed, is de filmhuis-sfeer van de Filmschuur voor veel mensen een drempel, of is het 't 'afstotende' onderwerp van de films?

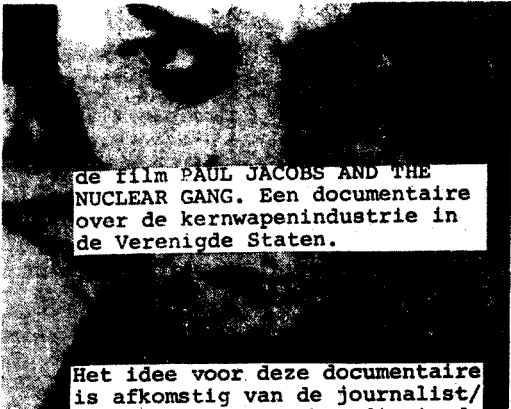
Misschien zijn er lezers/lezeressen van Radio-Aktief, die over deze vraag hun gedachten eens willen laten gaan, en de tijd vinden om deze gedachten op papier te zetten.

Wilt u die dan opsturen naar Maria van Vlijmen

in Haarlem, dan kom ik er in het volgende nummer op terug.

Maria.

de film PAUL JACOBS AND THE NUCLEAR GANG. Een documentaire over de kernwapenindustrie in de Verenigde Staten.

Het idee voor deze documentaire is afkomstig van de journalist/activist Paul Jacobs, die in de jaren vijftig al van de Amerikaanse natuurkundige en Nobelprijswinnaar Linus Pauling te horen kreeg wat de gevolgen zijn van radio-actieve straling voor de mensheid. Om dit te onderzoeken heeft Jacobs vele gesprekken gevoerd met omwonenden van kerncentrales, met arbeiders die er in werken en met beleidsvoerders op het terrein van de kernenergie.

De film, die pas twintig jaar later gemaakt werd door Jack Willis en Saul Landau (op basis van de gegevens die Jacobs had verzameld) bevat onder meer een aantal getuigenissen van mensen die aanwezig waren bij de kernproeven die in 1951 in de Nevada woestijn zijn gehouden. Tijdens deze proeven werden honderdduizenden Amerikanen blootgesteld aan straling. Het onmiddellijke gevolg hiervan was: haaruitval, duizeligheid en uitputtingsverschijnselen. Enige tijd later begon men te vermoeden dat er een direct verband bestond tussen de atoomproeven en de gevallen van leukemie die gemeld werden uit het betreffende gebied. Niet alleen de burgerbevolking werd door straling getroffen, ook soldaten, die betrokken waren bij de proeven, werden er het slachtoffer van. In 1979 deden 255 mensen uit het besmette gebied de regering processen aan voor de door straling veroorzaakte kankergevallen met dodelijke afloop. De regering verzette zich daarbij tot het uiterste om toe te geven dat er een verband bestond tussen de sterfgevallen en de atoomproeven.

Toch is door de medische wetenschap het verband tussen radioactieve straling en leukemie wel degelijk vastgesteld. Zo hield de Amerikaanse arts Dr. Thomas Najarian uit Boston een vergelijkend onderzoek onder arbeiders in de atoomindustrie in Portsmouth en arbeiders uit een ander gebied. Hieruit kwam naar voren dat in Portsmouth viereneenhalf maal zoveel mensen stierven aan leukemie.

ENERGIE EN ZUID - AFRIKA.

Er is momenteel -ook in Haarlem en de IJmond- sprake van boycot-akties bij de Shellpompen. Voorts is er een aktie gericht op een van de grote werkgevers in Haarlem, nl Fluor.

Zuid-Afrika, bedreigd door een olieboycot is bezig, met de moed der wanhoop, installaties te bouwen die olie uit kolen produceren. Het zogenaamde SASOL-projekt. Als hoofdaannemer is aangesteld de Amerikaanse multinational Fluor, met o.a. vertegenwoordigingen in Londen, Düsseldorf en Haarlem. Ook al zal er, wanneer in 1985 zowel SASOL II als SASOL III in werking zijn, nog steeds een belangrijk deel van de oliebehoefte moeten worden ingevoerd. En een olieboycot zal dus effect hebben. Maar er zijn twee nevenaspecten, die belangrijk zijn voor het blanke regime aldaar. Als eerste zijn er de financiële belangen van de westerse banken, die garant staan voor de exportkredieten (een aardig detail is nog dat de Amerikaanse Export-Importbank geen bemoeienis met dit projekt wil hebben, zodat voornamelijk west-europese banken bij de transaktie betrokken zijn). Het tweede aspect betreft de technische kennis, die Zuid-Afrika verwerft en mogelijk ook weer kan verkopen. Iets wat met de huidige energie-schaarste vast wel zal lukken, wellicht niet openlijk maar via slinkse weggetjes.

Deze twee aspecten zullen ervoor zorgen, dat de blanke regering nog vaster in het zadel komt te zitten en de toekomst voor de zwarte bevolking zonder uitzicht blijft.

De verschillende aktiegroepen richten zich niet alleen op Fluor, maar zoals ik al eerder heb gezegd ook op de Shell. Shell heeft vele kontakten en belangen in Zuid-Afrika. En Shell volgt zeer alert de kolenaankopen van de grote bedrijven en energiecentrales. (Die nu van aardgas moeten overschakelen op olie of kolen).

Als echte ondernemers wordt wat de kolen betreft goed gelet op kwaliteit en prijs van de kolen uit Zuid-Afrika. Zaken zijn tenslotte zaken!

Koja Mekkelholt

Energie en Zuid-Afrika (2)

Heel kort ook nog wat over Zuid-Afrika. Het is een machtig land, dat door zijn grote rijkdom aan grondstoffen de rest van de wereld goed kan chanteren. Er vallen twee ontwikkelingen waar te nemen.

- a) Door de grondstoffenchantage heeft het aan de westerse landen atoomtechnologie kunnen ontfutselen omdat men maar al te graag principes (zo die er zijn) overboord zette in ruil voor onderandere uranium.
- b) Door de dreiging van een boycot (die nooit oledicht is geworden) is men naarstig gaan zoeken naar oplossingen in de sfeer van energiebesparingen en zonneenergie.

Zuid-Afrika heeft een vrijwel zelfstandige atoomindustrie en kan doordat het een van de belangrijkste uranium-leveranciers is erg ver gaan in de ontwikkeling van atombommen. Het is vrijwel zeker, dat Zuid-Afrika al zo'n wapen tot ontploffing heeft gebracht en daardoor veroorzaakt dat veel landen uit de derde wereld die dit land als een bedreiging zien, ook naar dit soort wapentuig uitkijken. Nederland heeft in het realiseren van de nucleaire plannen van Zuid-Afrika een belangrijke rol gespeeld. Niet voor niets was prof Kistenmaker woedend toen de culturele en wetenschappelijke betrekkingen tussen Nederland en z.a. op een laag pitje werden gezet. Juist Kistenmaker is een centrale figuur in de kennisoverdracht van atoomtechnologie.

Wat besparing en zonneenergie betreft nog hetvolgende. Er zijn grootschalige projecten opgezet om uit zonnebloemen en mais olie te winnen. Het bulkt in het land van technische snufjes om zuiniger te zijn met energie. Je zou best kunnen zeggen dat Zuid-Afrika een voortrekkersrol vervult.

Ik moet dan denken aan Duitsland onder Hitler: toen reden er veel tractoren op methaangas, verkregen uit vergisting van mest.

Waarmee ik maar gezegd wil hebben, dat we niet apolitiek moeten pleiten vóór zonneenergie en besparingen en het ontmantelen van kerncentrales, Maar tevens aantonen welke machten erachter zitten dat wij geen baas zijn in eigen energiebron. En dat we moeten bevoorderen dat die machten tegelijkertijd met de kerncentrales worden ontmanteld.

Henk Korstjens

RADIO-ACTIEF

Gemeente wil KEMA-afval onderzoeken

ARNHEM (ANP) — De gemeente Arnhem wil een gerechtelijk onderzoek naar de wijze waarop de KEMA ruim tien jaar geleden kleine hoeveelheden licht radioactief afval heeft begraven op haar eigen terrein in Arnhem. Minister Ginjaar van Volksgezondheid en Milieuhygiëne zal waarschijnlijk worden gevraagd een dergelijk onderzoek te bevorderen.

Hierover bestond woensdagavond overeenstemming binnen de gemeenteraadscommissie voor de volksgezondheid en milieuhygiëne. De vergadering van deze commissie werd bijgewoond door het echtpaar Bax, dat in de buurt van het afval heeft gewoond en wiens oudste zoon vorig jaar aan kanker overleed. De ouders menen, dat hun zoon door het afval besmet is geraakt.

Het KEMA-afval zal dit jaar worden verwijderd, zo bleek onlangs uit een rapport van de minister. De gemeente Arnhem zal nu Ginjaar vragen al het op te graven materiaal eerste te analyseren, voordat het elders — op een veiliger plek — wordt gedumpt.

Volkskrant

De minister had onlangs een persoonlijk onderhoud met het echtpaar Bax. Hij zegde het echtpaar toe de tweede zoon op kosten van het ministerie uitgebreid te laten onderzoeken op mogelijke radioactieve besmetting. De gemeente Arnhem zal in verband met deze toezegging nagaan of er ook bij andere mensen, die destijds op het KEMA-terrein als kind hebben gespeeld, behoefte bestaat aan een dergelijk onderzoek. Het gaat om enige tientallen personen, die mogelijk met het vrij dicht aan de oppervlakte liggende afval in aanraking zijn gekomen.

ATOOM AFVAL!
ATOOMENERGIE!
NEE BEDANKT

Draag niet alleen een button. Verzet je actief!

Neem een abonnement. Doe met ons mee.

Collectie Stichting Laka

www.laka.org
Gedigitaliseerd 2021